

NANNESTAD
KOMMUNE

Kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2021-2030

Forslag til planprogram

Innhold

1. Innledning	3
1.1 Bakgrunn for revidering av planen	3
1.2 Krav om planprogram	3
2. Formål.....	3
3. Muligheter og utfordringer	4
3.1 Status for idretts-, nærmiljø- og friluftsanlegg.....	4
4. Viktige tema for ny kommunedelplan.....	5
4.1 God areal- og kapasitetsutnyttelse.....	5
4.2 Friluftslivets ferdselsårer	5
4.3 Samarbeid mellom kommune og frivillighet.....	5
4.4 Informasjonsflyt og tilgjengelighet	5
4.5 Hverdags- og egenorganisert aktivitet.....	6
5. Rammer og føringer	6
5.1 Nasjonale føringer	6
5.2 Regionale føringer	6
5.3. Kommunale føringer	6
6. Planprosess, organisering, medvirkning	7
6.1 Planprosessen.....	7
6.2 Organisering av planarbeidet.....	7
6.3 Medvirkning	7
7. Fremdriftsplan	8
8. Definisjoner og begreper	8
8.1 Generelle definisjoner	8
8.2 Idrettsanlegg.....	9

1. Innledning

1.1 Bakgrunn for revidering av planen

Planarbeid er et offentlig ansvar og i henhold til Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) skal kommunen blant annet sikre en bred medvirkning i planprosessen. Kommunedelplan for idrett og friluftsliv er et politisk dokument og et styringsredskap. Kommunestyret vedtok kommunal planstrategi 03.11.2020, med revidering av Kommunedelplan for idrett og friluftsliv i 2021.

Kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2012-2025 ble sist revidert i 2011/2012. Ny planprosess startet i mars 2021. Endelig planforslag er beregnet ferdigstilt høsten 2021 og med politisk behandling i kommunestyret i desember.

Planen har en kortsiktig del med fireårig handlingsprogram som inneholder prioritering av prosjekter for anleggsutvikling som rulleres hvert år. I tillegg har planen en langsiktig del med et tiårig mål og strategiprogram for ønsket idrettspolitik og anleggsutvikling, som skal revideres sammen med resten av planen hvert fjerde år.

Planen er tematisk, det vil si uten selvstendig juridisk hjemmel når det gjelder disponering av areal. Planen må knyttes opp mot arealdelen til kommuneplanen, andre kommunedelplaner og reguleringsplaner for å oppnå hjemmel.

Rullert handlingsplan fungerer som innspill til kommunens årlige budsjettarbeid.

Det er også et krav fra Kulturdepartementet at alle anlegg for idrett og fysisk aktivitet som det skal søkes om spillemidler til, inngår i en kommunal plan som er underlagt politisk styring i kommunen. Dette kravet ivaretas gjennom årlig rulling av handlingsplan.

1.2 Krav om planprogram

I følge plan- og bygningsloven § 4-1 andre ledd skal det utarbeides et planprogram som skal ligge til grunn for arbeidet med kommunedelplanen. Planprogrammet skal legges ut til offentlig ettersyn i 6 uker, samtidig som kommunen varsler om oppstart av planarbeidet. Planprogrammet skal ta for seg formålet med planen, aktuelle føringer og premisser, behovet for eventuelle utredninger, framdrift og opplegg for informasjon og medvirkning.

2. Formål

Formålet med planarbeidet er å tilrettelegge for at alle innbyggere i Nannestad kommune skal ha best mulig forutsetning for å drive med idrett og friluftsliv, og således skape fysisk aktivitet gjennom helhetlig anleggs- og aktivitetspolitikk.

Det er viktig at man evaluerer gjeldende kommunedelplan og sikrer en grundig gjennomgang av nåværende status for anlegg og arealer for idrett og friluftsliv i kommunen. Planarbeidet vil også legge grunnlag for en god strategi og helhet i det videre arbeidet på feltet, samt se på potensialet for det videre samarbeidet med det frivillige.

Kommunedelplan for idrett og friluftsliv skal bidra til å:

- Sikre langsiktig styring, prioritering og helhet i anleggsutbyggingen
- Gi et godt grunnlag for vurdering av arealer til idrett og friluftsliv
- Gi en oversikt over dagens aktivitetsmuligheter og anleggsdekning i kommunen, samt belyse viktige satsingsområder i planperioden
- Sette ekstra søkelys på utvikling av gode hverdags- og egenorganiserte aktivitetstilbud
- Videreføre og utvikle det gode samarbeidet med frivilligheten innen idrett og friluftsliv
- Videreføre og utvikle gode aktivitetstilbud for grupper med behov for særlig tilrettelegging

3. Muligheter og utfordringer

For arbeidet med folkehelsen i et lokalsamfunn er det et grunnleggende poeng at befolkningen har muligheter for å skape fysisk aktivitet gjennom idrett og friluftsliv. Nesten ingen andre kommuner i Norge opplever større befolkningsvekst enn Nannestad. Det gir kommunen utfordringer knyttet til arealbehov og prioriteringer i arbeidet med å tilrettelegge for disse aktivitetene. Kommunen har en viktig rolle som tilrettelegger for organisasjoner og enkeltpersoner som ønsker å bedrive fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Flest mulig, uavhengig av forutsetninger, skal ha mulighet til å utøve en aktivitet som er tilpasset deres behov og preferanser. Befolkningsveksten vil medføre store endringer i innbyggernes behov for tjenester fra kommunen. Dette innebærer at driftsøkonomien sannsynligvis kommer til å bli langt mer presset i fremtiden enn den er i dag. Kommunen må derfor føre en mer behovsrettet anleggs- og arealpolitikk som sikrer at vi får mest mulig aktivitet ut av midlene som investeres i anlegg og aktiviteter.

Samtidig er det avgjørende å knytte anleggs- og arealpolitikken opp mot andre sentrale målsetninger for folkehelsearbeidet. Koronapandemien har vist oss hvor viktig det er for trivsel og helse med enkle hverdagsaktiviteter, som det å komme seg til og fra jobb eller frem og tilbake fra kaffeautomaten. Den tradisjonelle organiserte idretten er viktig, spesielt for barn og unge, men i kommende planperiode bør det også settes søkelys på hvordan kommunen kan legge til rette for mer hverdagsaktivitet og egenorganiserte tilbud i nærmiljøene der folk bor.

3.1 Status for idretts-, nærmiljø- og friluftsanlegg

Kommunedelplan for idrett og friluftsliv skal kartlegge anleggsdekningen i kommunen og på bakgrunn av dette utarbeide viktige målsetninger for anleggs- og aktivitetsutviklingen i planperioden.

Planen skal også inneholde et prioritert handlingsprogram for bygging og tilrettelegging av anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet kommende fireårsperiode, samt et langtidsprogram for de neste 10 år. Planen vil også ha et ekstra fokus på friluftsliv, med tiltak knyttet til prosjektet *Friluftslivets ferdsselsårer*. Handlingsdelen av fireårsplanen rulleres hvert år.

4. Viktige tema for ny kommunedelplan

4.1 God areal- og kapasitetsutnyttelse

Nannestad kommune besitter relativt store utmarksarealer og områder for friluftsliv og fysisk aktivitet. Likevel gjør den store veksten i befolkningen at det vil bli stadig større press på disse arealene, spesielt i og rundt tettstedene. Det er derfor viktig at man avsetter store og gode nok arealer til idrettsanlegg, lekeplasser og nærmiljøanlegg så tidlig som mulig. Samtidig som kommunenes driftsøkonomi forventes økt press i årene som kommer, blir det enda viktigere å planlegge og bygge kompakte idrettsanlegg der driftskostnaden kan reduseres mest mulig. Samlokalisering av idrettsanlegg, gjerne også kulturanlegg, har mange positive effekter og skaper samarbeid på tvers av ulike aktiviteter og tilbud. Det vil også være naturlig å tenke mer samarbeid på tvers av kommunegrensene, blant annet rundt store prosjekter som svømmehall og andre kostnadskrevenende anlegg.

4.2 Friluftslivets ferdselsårer

Miljødirektoratet startet i 2019 en femårig, nasjonal satsing på friluftslivets ferdselsårer. Det legges opp til en tung satsing i Viken og målet er at alle kommunene skal ha planer for friluftslivets ferdselsårer (planer for stier, løyper, sykkelstier og/eller ro- og padleleder) på plass i løpet av prosjektperioden (2019–2023). Nannestad kommune fikk i 2020 tildelt midler til prosjektet og innlemmer dette i kommunedelplan for idrett og friluftsliv.

Planen skal gi en beskrivelse av nåsituasjon, og skissere tiltak for å ivareta og utvikle ferdselsårene i tråd med mål som er satt for planarbeidet. I dette arbeidet blir det viktig å se på hvordan man i større grad kan tilrettelegge for enkle friluftsområder i nærrområdene til tettstedene.

4.3 Samarbeid mellom kommune og frivillighet

I kommende planperiode skal det investeres flere hundre millioner kroner i idretts- og kulturanlegg i kommunen. Kommunen må i samarbeid med frivilligheten finne ut hvordan man på best mulig måte kan drifte anleggene og fylle disse med mest mulig aktivitet. Man bør utrede ulike typer driftsmodeller og her vil det være spesielt viktig at man hensyntar begrensningene som ligger i merverdiavgifts-reglementet. Det er ønskelig at frivillig lag i større grad involveres i driften av kommunale anlegg og friluftsområder.

Kommunen og frivilligheten har alltid samarbeidet godt om aktiviteter og arrangementer, men det er ønskelig fra begge sider at man styrker dette samarbeidet ytterligere i tiden som kommer. Idrettsrådet og kulturrådet har også fremhevet viktigheten av mer samarbeid på tvers av idrett og kultur. Sammen står vi sterkere og nye tiltak som Romerikes Råeste og E-sport er eksempler på tilbud som ville vært vanskelig å gjennomføre uten et godt samarbeid mellom kommune, idrett og kultur.

4.4 Informasjonsflyt og tilgjengelighet

I *Temaplan for kultur* blir informasjonsflyt, markedsføring og tilgjengelighet trukket fram som utfordringer for kulturlivet i Nannestad. Det samme gjelder i stor grad for idretten. Det er allerede innført flere tiltak for å synliggjøre tilbudene i kommunen, som for eksempel gjennom Kulturprogrammet, ungnannestad.no og

opplevnannestad.no, og vi må fortsette å jobbe for å promotere gode tiltak og sikre økt tilgjengelighet.

4.5 Hverdags- og egenorganisert aktivitet

På lik linje med å bygge gode idretts- og friluftslivsanlegg, må det legges til rette for hverdags- og egenorganisert aktivitet. I en travel hverdag er det for mange vanskelig å sette av tid til trening og fysisk aktivitet. Derfor er det viktig i et folkehelseperspektiv at det offentlige også tilrettelegger for lavterskel hverdagsaktivitet der aktiviteten i seg selv, eller resultatet av aktiviteten, er målet. Eksempler på dette kan være bygging av mer gang- og sykkelvei slik at folk enklere kan gå og sykle til og fra skole og jobb.

I tillegg til at man avsetter store nok arealer til anlegg for idrett og fysisk aktivitet, som nevnt i kapittel 3.1, er det også viktig at innholdet og kvaliteten på disse arealene er gode og behovsrettet gjennom universell utforming. Ungdomsrådet har tidligere tatt opp viktigheten av gode lekeplasser i de nye boligområdene. Det er viktig å bygge gode lekeplasser og nærmiljøanlegg for flere aldersgrupper. Kvaliteten på anleggene må være av en art som både innbyr til aktivitet, rekreasjon og som ivaretar det estetiske. I planarbeidet vil det være viktig å involvere brukergrupper i planprosessene på en bedre måte, med eksempelvis utarbeidelse av en god lekeplassnorm for framtidig utbygging.

5. Rammer og føringer

5.1 Nasjonale føringer

- St.meld. nr. 26 – Den norske idrettsmodellen (2011-2012)
- St.meld. nr. 18 – Friluftsliv (2015-2016)
- St.meld. nr. 15 – Leve hele livet (2017-2018)
- St.meld. nr. 19 – Folkehelsemelding (2018-2019)
- St.meld. nr. 10 – Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig (2018-2019)
- Plan og bygningsloven
- Friluftsloven
- Kulturdepartementet – Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet (2014)
- Kulturdepartementet – Gjeldende bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet
- Klima- og miljødepartementet – Handlingsplan for friluftsliv (2018)

5.2 Regionale føringer

- Regionalplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv i Akershus for 2016 – 2030
- Felles handlingsprogram for økt fysisk aktivitet i Viken. Aktiv i Viken 2021-2022
- Regional plan for areal og transport (og klima) i Oslo og Akershus 2015

5.3 Kommunale føringer

- Kommuneplan 2018-2035
- Gjeldende kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2012-2025

- Oversiktsdokument – Folkehelsen i Nannestad kommune

6. Planprosess, organisering, medvirkning

6.1 Planprosessen

Planarbeidet vil bli organisert slik det er beskrevet i plan og bygningsloven.

6.2 Organisering av planarbeidet

Styringsgruppe:

Bente Yvonne Moe Huseby	Virksomhetsleder kommunal drift
Ronny Nilsen	Virksomhetsleder kultur

Prosjektgruppe idrett:

Lisa Maria Rohrhirsch	Rådgiver idrett og friluftsliv	Prosjektleder
Monika Olafsen	Arealplanlegger	
Anders Gunneriusen Røseth	Samfunnsplanlegger	
Hallgeir Garmo (til 1.mai)	Fagleder barn og unge	
Knut-Arne Andersen	Idrettsrådet	

Prosjektgruppe friluftsliv og Friluftslivets ferdselsårer:

Lisa Maria Rohrhirsch	Rådgiver idrett og friluftsliv	Prosjektleder
Monika Olafsen	Arealplanlegger	
Ukjent	Kulturrådet (friluftsliv, sannsynligvis DNT)	
Grunneierrepresentant(er)		

Aktuell referansegruppe:

Lag og foreninger innen idrett og friluftsliv
Eldrerådet
Ungdomsrådet/EKOM
Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne
Grunneierrepresentanter

6.3 Medvirkning

Medvirkning er en essensiell del av arbeidet med kommunedelplanen. Det er viktig at lag, foreninger og privatpersoner kommer med innspill til arbeidet med planen og til hva selve planen bør inneholde. Dette er avgjørende for at planen skal kunne gjenspeile og reflektere status og behov for idrett og fysisk aktivitet i kommunen. Medvirkning kommer til å bli vektlagt i stor grad i utarbeiding av planen.

Gjennom høringen av planprogrammet er det mulighet for å komme med innspill til hvordan arbeidet med planen skal gjennomføres. Det vil bli arrangert folkemøte der det er åpent for alle til å komme med innspill og få mer informasjon om arbeidet med planen. Et utkast til planen vil bli lagt ut til høring med mulighet for å komme med innspill.

7. Fremdriftsplan

Hva	Når
Oppstart av planarbeid vedtas av kommunestyret (planstrategi og handlingsprogram KDP Idrett og fysisk akt.)	2020
Oppstartmøte styringsgruppe + prosjektleder	03.03.21
Møte prosjektgruppe, utarbeide planprogram	24.03.21
Formelt varsel om oppstart av planarbeidet til lag og foreninger	09.04.21
Planprogram til høring og varsel om oppstart i media	15.04.21
Høringsfrist planprogram, 6 uker	27.05.21
Fastsetting av planprogram i OK-utvalget	07.06.21
Frist for innspill til kommunedelplanen	22.06.21
Høringsutkast behandles i OK-utvalget	30.08.21
Plan til høring	03.09.21
Folkemøte	08.09.21
Høringsfrist	15.10.21
Planarbeidet ferdigstilles	15.11.21
Behandling i OK-utvalget	29.11.21
Behandles i kommunestyret	07.12.21

8. Definisjoner og begreper

8.1 Generelle definisjoner

Begrep som er brukt i kommunedelplanen er basert på definisjoner brukt i "Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet" (2014) og "Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2020", utarbeidet av Kulturdepartementet, samt «Statlig idrettspolitik inn i en ny tid» fra Strategiutvalget for idrett (2016).

Idrett: Med idrett forstås aktivitet i form av trening eller konkurranse i den organiserte idretten.

Friluftsliv: Klima- og miljøverndepartementet definerer friluftsliv som opphold og fysisk aktivitet i friluft, i fritiden, med sikte på miljøforandring og naturopplevelser.

Fysisk aktivitet: Med fysisk aktivitet forstås enhver aktivitet der man bruker musklene/kroppen som gir økt energiforbruk.

Hverdagsaktivitet: Med hverdagsaktivitet så forstås det som en aktivitet der ikke aktiviteten i seg selv, eller resultatet av aktiviteten er målet. Hvordan vi forflytter oss fra A til B eller hagearbeid er eksempler på hverdagsaktivitet.

Organisert aktivitet: Med organisert aktivitet menes en aktivitet som drives og ledes av noen, for eksempel på et treningssenter med faste gruppetimer ledet av instruktører, eller fjellturer ledet av turledere fra en friluftslivsorganisasjon. I dette ligger gjerne en grad av tilrettelegging, planlegging og gruppetilhørighet.

Egenorganisert aktivitet: Egenorganisert aktivitet innebærer at individene selv står for planleggingen og gjennomføringen av aktivitetene. Egenorganisert aktivitet kan foregå på mange arenaer, f.eks. i et idrettslag, på et treningssenter, i nærmiljøet eller ute i naturen.

Folkehelse: Folkehelseloven definerer folkehelse som en betegnelse på befolkningens helsetilstand, og hvordan helsen fordeler seg i befolkningen. Folkehelse er både psykisk og fysisk helse, og idrett og fysisk aktivitet kan ha positiv innvirkning på dette.

8.2 Idrettsanlegg

I spillemiddelordningen opererer departementet med følgende klassifisering av idrettsanlegg:

Nærmiljøanlegg: Med nærmiljøanlegg menes anlegg eller område for egenorganisert fysisk aktivitet, hovedsakelig i tilknytning til bo- og/eller oppholdsområder. Med nærmiljøanlegg menes kun utendørsanlegg. Anleggene eller områdene skal være fritt allment tilgjengelige for egenorganisert fysisk aktivitet, primært for barn og ungdom, men også for lokalbefolkningen for øvrig. Nærmiljøanlegg skal ikke utformes for å dekke behovet for anlegg til den organiserte idretten.

Ordinære anlegg: Ordinære anlegg er de tilskuddsberettigede anlegg som fremgår av Kulturdepartementets publikasjon V-0732 «Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet». De ordinære tilskuddsberettigede anleggstypene er i hovedsak nært knyttet til konkurranse- og treningsvirksomhet for den organiserte idretten. De tekniske krav til mål og utforming av anleggene tar utgangspunkt i konkurransereglene til det enkelte særforbund.

Interkommunale idrettsanlegg: Interkommunale idrettsanlegg er større kostnadskrevende anlegg der to eller flere kommuner inngår en skriftlig avtale om eierskap, investering og drift. Det er kulturdepartementet som kan gi et anlegg en interkommunal status.

Nasjonalanlegg: Nasjonalanlegg er idrettsanlegg som tilfredsstillende tekniske og funksjonelle standardkrav for avvikling av relevante internasjonale mesterskap og konkurranser. Ordningen er meget begrenset, og det er Kulturdepartementet som etter uttalelse fra Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) gir et anlegg denne statusen.

Friluftsområde og friområde: Friluftso- og friområder blir brukt som fellesnevner på grønne områder som er tilgjengelige for allmenn fri ferdsel. Friluftsområde er store, ofte uregulerte områder som i hovedsak er i privat eie, og som omfattes av allemannsretten. Det er ikke krav om parkmessig opparbeidelse, kun tilrettelegging for bruk. Områdene benyttes til turliv, jakt, fiske, fysisk aktivitet og trening. I kommuneplanens arealdel er friluftsområder oftest vist som

Friområde er avgrensede områder med spesiell tilrettelegging og opparbeidelse for allmenn rekreasjon og opphold.